

Csurgó és Környéke

KÖZÉLETI ÉS KULTURÁLIS LAP

XXXIII. évfolyam • 12. szám • 2024. december www.csurgo.hu csurgoeskorneye

Csurgó Város ingyenesen megjelenő havilapja

AKTUÁLIS
2. OLDAL

iD

Digitális
Állampolgárság
Program

Fedezd fel a digitális ügyintézés forradalmát akár a zsebedből is!

KULTÚRA
9. OLDAL

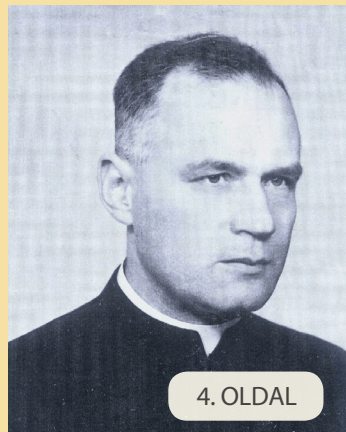
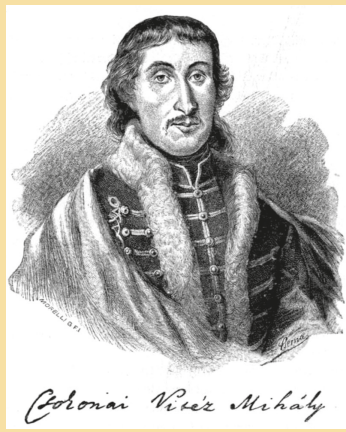
100 éve volt Csongrád történelmének legnagyobb kiállítása

KULTÚRA
10. OLDAL

Halka Sándor:
Karácsony előtt...

Múzeumi adventi kalendárium 2024

**MEGHÍVÓ
ULTIVERSENRE!**

2025 január 11. - én 8.30

Történelmi Park
8840 Csongrád, Tánicsics tér 2

Nevezési díj: 4000 Ft

- Ebéd
- Üdítő
- Kávédíjmentes

Információ: Faggyas József +36204613343
ifj. Illa Csaba +36202304455
email: hegyigazdak8840@gmail.com

Csongrádi Hegyigazdak Egyesülete

**Nevetni kell,
ennyi az egész!**

Pesti Művész Színház

2025. JANUÁR 25.
KEZDÉS: 19 ÓRA
**CSOKONAI
KÖZÖSSÉGI
HÁZ**

Szereplők:

Nyertes Zsuzsa
Fogarassy Bernadett
Czető-Fritz Éva

Várji Sándor
Egyházi Géza
Czető Roland

JEGYEK ELŐVÉTELBE: 3700 FT
HELYSZÍZEN: 4500 FT
INFORMÁCIÓ: 06 20 374 3832

HIRDETÉS

FEDEZD FEL A DIGITÁLIS ÜGYINTÉZÉS FORRADALMÁT AKÁR A ZSEBEDBŐL IS!

A digitális világ új szintre lép, és a Digitális Állampolgárság Program keretein belül bárki részese lehet ennek az átalakulásnak! A Digitális Állampolgár alkalmazás elhozza a papírmentes, gyors és kényelmes ügyintézt, mindezt a telefonunkról.

Az alkalmazás használatával többé nem kell papírokat gyűjtögetni vagy sorban állni. Egy gombnyomással letölthetők és megoszthatók a hivatalos dokumentumainkon szereplő adatok, sőt akár erkölcsi bizonyítványt is igényelhetünk pár kattintással.

Mi több: mindezt úgy, hogy közben óvjuk a környezetet a digitális ügyintézés nyújtotta papírmentes megoldásokkal.

MIT NYÚJT A DIGITÁLIS ÁLLAMPOLGÁR ALKALMAZÁS?

- QR-kódos bejelentkezés: Az alkalmazás lehetővé teszi, hogy felhasználónév és jelszó nélkül, QR-kód beolvasásával jelentkez be különböző állami weboldalakra és alkalmazásokba.
- Személyazonosság igazolása: A személyi igazolvány, útlevél vagy jogosítvány helyett az alkalmazásban lévő QR-kóddal is igazolhatod magad rendőri ellenőrzésnél.
- Adataid egy helyen: Az alkalmazásban egy helyen megtalálhatók személyes adataid, azonosítóid és gépjárműved adatai, amelyeket szükség esetén megoszthatsz például a munkahelyeddel vagy másokkal.

zásban egy helyen megtalálhatók személyes adataid, azonosítóid és gépjárműved adatai, amelyeket szükség esetén megoszthatsz például a munkahelyeddel vagy másokkal.

- Digitális aláírás: Hamarosan elérhetővé válik a digitális aláírás funkció, amellyel kinyomtatás és kézi aláírás nélkül hitelesítheted a szerződéseket és más hivatalos dokumentumokat.

- Erkölcsi bizonyítvány igénylése: Egy gombnyomással igényelheted digitális hatósági erkölcsi bizonyítványt, amellyel igazolhatod, hogy büntetlen előéletű vagy, valamint nem állsz a közügyektől eltiltás hatálya alatt.

- Időpontfoglalás: Az alkalmazás lehetővé teszi, hogy pár koppintással foglalj időpontot a legnépszerűbb ügyekre a kormányablakokba.

A jövőben további szolgáltatások bevezetése is várható, mint például a szelfi azonosítás, QR-kódos bejelentkezés piaci szolgáltatóknál, elektronikus aláírás piaci szolgáltatóknál, gépjármű adás-vétel, fizikai okmányok kiváltása, jogosultság igazolása piaci szolgáltatóknál, ePosta és eFizetés.

REGISZTRÁLJ A DIGITÁLIS ÁLLAMPOLGÁR ALKALMAZÁSBA, ÉS ÉLVEZD A DIGITÁLIS ÜGYINTÉZÉS NYÚJTOTTA KÉNYELMET

2025. január 16-tól az egyszerű egyfaktoros Ügyfélkapu helyett az állampolgárok az Európai Unió jogszabályoknak megfelelő, kétfaktoros azonosítást nyújtó Digitális Állampolgár alkalmazás, valamint az Ügyfélkapu+ azonosítási szolgáltatásait vehetik igénybe. **A mobilunkról történő ügyintézés első feltétele a Digitális Állampolgár mobilapplikáció letöltése és a regisztráció,** így akik már letöltötték az alkalmazást, de még nem regisztráltak, számukra ez mindössze néhány lépést igényel. A Digitális Állampolgár alkalmazás letöltése után a regisztráció személyesen a kormányablakokban, vagy digitálisan, **2021. június 23-a után kiadott, aktivált eSzemélyi igazolvány segítségével végezhető el.**

A digitális aktiváláshoz az eSzemélyi hátoldalának lefotózását követően meg kell adni a kártyához tartozó PIN-kódot, majd a telefont a kártyához tartva történik a személyazonosság ellenőrzése. Az aktiválás után egyből hozzáférhetőek az alkalmazás folyamatosan bővülő, hivatalos ügyintézt megkönnyítő funkciói.

További információ a Digitális Állampolgárság Programról a dap.gov.hu weboldalon érhető el.

Igényeljen Csurgó Kártyát és éljen a kedvezményekkel!

Elfogadóhelyek és a kedvezmények mértéke:

- Sótorny László Sportcsarnok 20 %
- Sportcsarnok Kondicionáló terem 20 %
- Műfüves pálya használata 20 %
- Csurgó város helyi autóbuszjáratai 20 %
- Városi Uszoda 50 %
- Csokonai Községi Ház (saját rendezvények) 100 %

- Városi Könyvtár 100 %
- Városi Múzeum 100 %
- Történelmi Park (saját rendezvények) 100 %
- Csokonai Vitéz Mihály Emlék hely 50 %
- Gyékényesi Poszeidon Panzió mellett működő tenispálya, strandröplabdapálya és homokfocipálya használata 100 %

<http://csurgo.hu/hu/turizmus/csurgo-kartya>

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

NEMZETI KULTURÁLIS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

Nemzeti Tehetség
Program

Sajtóanyag

A Nemzeti Tehetség Program keretében megvalósuló

„Tehetségek közelben” – komplex tehetséggondozó program, „Ép testben ép lélekkel a Csokonaiban” című pályázati projekt nyitórendezvényéről

2024. december 4-én 10:00-11:00 óra között tartotta az NTP-TEHETSEG-24-0191 számon nyilvántartásba vett projekt megnyitó konferenciáját a kedvezményezett kör. A rendezvényt a Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium szervezte tehetséges diákjai és a közreműködő pedagógusok számára.

A Nemzeti Tehetség Program keretében a „Ép testben ép lélekkel a Csokonaiban” című projekt 4 000 000 Ft támogatásban részesült.

A 2024.09.27. induló projekt Kedvezményezettje a csurgói Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium.

A projekt célja, olyan komplex program megvalósítása, amely során magas színvonalú tehetséggondozó és mentori szolgáltatás valósul meg, továbbá teljesül az egyenlő hozzáférés.

Részen új kezdeményezésű, részben már hagyományokkal rendelkező, az egész tanéven átívelő, az intézmény tehetséges gyermekeinek részvételével szervezett és legalább 60 órás tehetség-kibontakoztató, tehetséggondozó program megvalósítása a sport terén. Az iskola pedagógusai elkötelezettek a diákok szemléletformálásában, sportelméleti ismereteik elmélyítésében. Fontos feladatnak tekintjük a tehetséggondozást. Mivel a kamasz korosztály tehetsége, érdeklődési köre kialakulóban van, fontos számunkra az orientálás, a széles körű ismeretátadás, ha mód van rá, tevékenykedtetés. Emellett szeretnénk lokálpatrióta gyerekeket kibocsátani iskolánkból, akik elvégzett tanulmányaikat követően térségük, szülőházuk építésén fognak munkálkodni. Fontos számunkra a keresztyén közösségépítés, a bizalmi, konstruktív légkör kialakítása. Emellett egészséges életmód elsajátíttatására is törekszünk, hiszen a jövőnk záloga a felnövő generáció. A pályázat megvalósítása során igyekszünk minél magasabb szintű tudást átadni, munkaformákat, szakembereket megismertetni.

A megnyitó eredményesen zárult, a projekt kedvezményezettjei nagyon várják a tényleges megvalósítást.

A projekt a Kulturális és Innovációs Minisztérium támogatásával a Nemzeti Tehetség Program keretében valósul meg.

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

NEMZETI KULTURÁLIS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

Nemzeti Tehetség
Program

Múzeumi adventi kalendárium 2024

2025-ben Csurgó Város Helytörténeti Gyűjteményének 50. születésnapját ünnepeljük majd, s 30. évfordulóját annak, hogy az „első iskola” épületébe költözött. Ezen időszak alatt elhivatott, a kultúrát és a város múltját szívén viselő munkatársak nélkül a múzeum sem működhetett volna, s nem is tölthette volna be azt az örökségmegőrző szerepet, amely egy muzeális intézmény küldetése. Jövőre így nem csak a Helytörténeti Gyűjtemény fennállását, de őket is ünnepeljük, róluk is megemlékezünk.

Megemlékezünk azokról az emberekről is, akik munkásságukkal Csurgó hírét öregbítették, vitték a világba és tevékenyen hozzájárultak történelméhez. A Helytörténeti Gyűjteményben őrzött hagyatékuk, szellemi és tárgyi örökségük a jövő generációié, a mi feladatunk, hogy megőrizzük és továbbadjuk.

Jövőre a programok során ezekre a személyekre koncentrálunk majd, ezért a mostani – Facebook oldalunkon és az épület ablakaiban – adventi kalendáriumunkban újra időutazásra hívunk mindenkit, a teljesség igénye nélkül megemlékezve a város nagyjairól – költőről, népművészlől, lakatosról, tanárról, jobbágybíróról, festőről, múzeumi dolgozóról.

A tavalyi év gyakorlatához hasonlóan idén is két részletben közöljük a kalendáriumot, tartsanak-tartsatok velünk januárban is.

Addig is áldott, békés karácsonyi ünnepeket és egészségben gazdag, boldog új esztendőt kívánunk mindenkinek!

Múzeumi adventi kalendárium

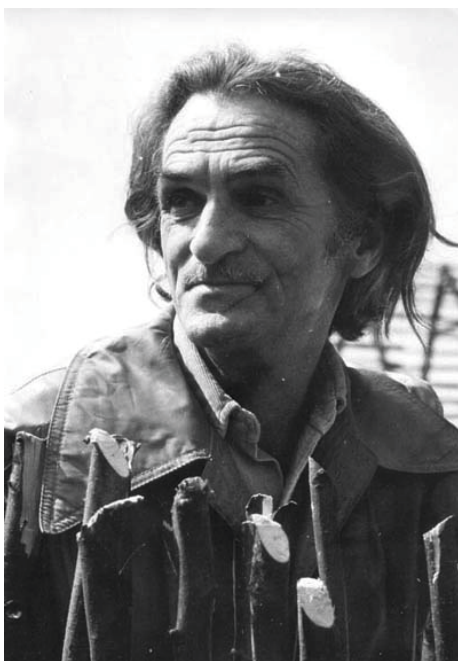
1. nap: Keleczy József (1895-1969) népművész, faragópásztor

Édesapja mellett már egészen fiatalon kitanulta a pásztorkodást. Élt Topolovácson, Kaszón, Gánában, s csak az 1940-es években költözött családjával Csurgóra. Kint az állatok mellett és szabadidejében is furulyát, cifrabotot, faszobrot faragott – ezek közül számos darabot Csurgó Város Helytörténeti Gyűjteménye őriz. Az egyik legérdekesebb faszobra – egy hatalmas kígyóval viaskodó férfialak – a jelenlegi időszaki kiállításban megtekinthető: a feljegyzések szerint egyik gyermekkori élményét nagyította fel a képzelete, s ezt faragta aztán megfogható formába.

„...a dal szükségletből született; az emberi lélek egészségének biztosítója. Nem műsor, nem szórakozás vagy szórakoztatás, hanem emberi igény, kenyér a lélek éhségére.” (Andrásfalvy Bertalan)

2. nap: Együd Árpád (1921-1983) néprajzkutató

Csurgóra a tanári diploma megszerzése után került, az 1945/46-os tanévtől testnevelést – ezen felül mozgáskoordinációt, sportjátékokat, táncot – tanított a

Csokonai Vitéz Mihály Gimnáziumban. Barátságos természete révén mindenki gyorsan megszerette, ennek köszönhetően jó kapcsolatot ápolt a helyi néptáncosokkal, népművészekkel, például Keleczy Józseffel, Jankovics Imrével, Borbély Terézszel, de szoros barátság fűzte a Honismereti Szakkört megalapító Papp házaspárhoz is – velük később néprajzkutatóként is gyakran váltott leveleket. A környék néprajzának a gyűjtése az ő nevéhez fűződik, de 1975-ben a megyei múzeum munkatársaként részt vett a Helytörténeti Gyűjtemény anyagának átvételében is.

„... nem ment el, itt él közöttünk műveiben, a táncosok minden kecses és kemény mozdulatában, a falusi asszonyok pávaköri dalolásában, most és mindörökké.” (Leskó László)

3. nap: Fekete László (1892-1954) ipar-és festőművész

A Csurgói Tanítóképzőbe kántornak jelentkezett 1909-ben, de a hangja miatt alkalmatlannak nyilvánították. A Helytörténeti Gyűjteményben őrzött vázlatfüzetében csendéletek, tájképek – főleg Nagykanizsa – látható; még egyszerű ceruzavázlatai is hihetetlen tehetségről árulkodnak. Rajztanára, Fleigl Kálmán javaslatára az Iparművészeti Főiskolán folytatta a tanulmányait. Fennmaradt alkotásai mesélnek a világháborúkban megélt borzalmak humorral túlélte időszakairól, a temp-

lomi festészet által megmutatott őszinte hitről, s hűen tükrözik precíz és elhivatott munkaszereteté. Hagyatékának töredéke öccse révén került Csurgóra, ahol Fekete László a még gondtalan diákeveit töltötte.

„Minden művész saját lelkébe mártja ecsetét, és saját szívét viszi a vászonra.”
(Henry Ward Beecher)

4. nap: Vágó Lajos (1870-1930) épület-és műlakatos

Szülei az 1890-es években költöztek Csurgóra, édesapjának a Petőfi téren volt kiskereskedése. Lajos 1896-ban nyitotta meg a lakatosműhelyét, de tevékenyen részt vett a város életének fellendítésében is. Képviselőnek jelöltette magát, ő volt a Csurgó és Vidéke Hangya Szövetkezet elnöke, majd községi bírónak is megválasztották. Fiai közül József szintén műlakatos lett, 1910-ben került a műhelybe. Gyáraknak, jómódú közembereknek, de például a MÁV Osztálymérnökségnek is dolgoztak. A városban és a környékbeli településeken számtalan gyönyörűen kivitelezett, díszes kapu, kerítés és egyéb alkotásuk (pl. a múzeum kiállításában megtekinthető virágállvány) maradt fenn, amelyek a Vágó-műhelyben készültek – a műhely majdnem teljes anyagát ma a Helytörténeti Gyűjtemény őrzi.

„Tökéletes szabadsága csak annak lehet, aki a saját munkájából él, és olyan munkája van, amit szeret.” (Robin G. Collingwood)

5. nap: Soltra Elemér (1922-2013) képzőművész, tanár

A Csurgói Csokonai Vitéz Mihály Gimnáziumban érettségizett, ahol osztályfőnöke dr. Bódi Ferenc volt, rajztanára pedig Rak-sányi Lajos. Az évkönyvek tanúsága szerint rajz tehetsége már ekkor kimagasló volt, számos jutalomban részesült az évek alatt, néhány alkotását a gimnázium is megvásárolta. A Képzőművészeti Főiskolán folytatta a tanulmányait, amit a II. világháború szakított félbe, így csak 1948-ban szerezte meg a rajztanári és festőművész diplomát. Kaposvárra, aztán Pécsre került, tanácskezelőként vonult nyugdíjba a Pécsi Pedagógiai Főiskoláról. Csurgóra hazajárt, számos alkotása látható a városban, felbecsülhetetlen értékű éremgyűjteményét 1997-ben ajándékozta a Helytörténeti Gyűjteménynek.

„Hasznos életcélt találni és azt kitartóan megvalósítani - ez az egyik titka minden olyan életnek, amelyet érdemes megélni.”
(Herbert Casson)

6. nap: Csokonai Vitéz Mihály (1773-1805) költő

Az 1796-ra elkészült, gróf Festetics György által alapított „első iskola” helyettes tanáraként 1799 májusában érkezett Csurgóra. Az anekdoták szerint a mai Fehérlő Vendéglőben töltötte első éjszakáját. Rövid időn belül megszerette magát a tanítványaival – a szabadban tartott óráknak állít emléket a gimnázium park-

jában a Csokonai-pad – a júliusi vizsgákra pedig megírta, majd sikeresen előadta a Cultura avagy Pofók c. színművét. Diákjai szerették és becsülték, néhányan távozása után követték Debrecenbe. Feltehetően a gimnázium falai között írta meg Az özvegy Karnyóné c. színművét és a Jövendőlés

Csokonai Vitéz Mihály

az első oskoláról a Somogyban c. versét, amely általános iskolai tananyag.

„Azon törekedtem, hogy ahhoz szoktas-sam nevédekemet, mi a gondolkoztató tanítás, mi a valóságos embert formáló tudás, mi az emberszerető oktató.” (Csokonai Vitéz Mihály)

7. nap: Rozs András (1947-2023) gyűjteményvezető, főlevéltáros

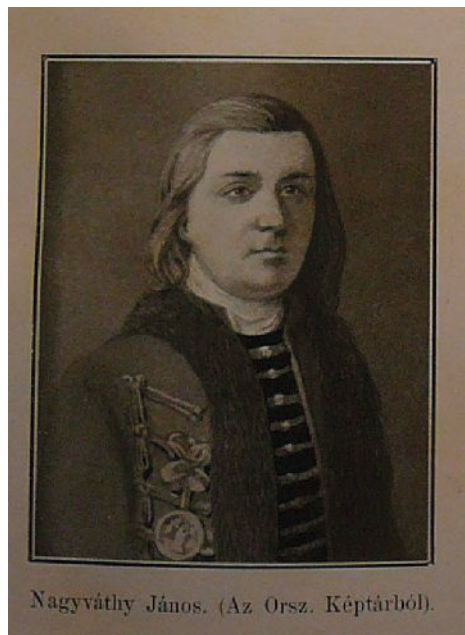

A csurgói Helytörténeti Gyűjtemény 1975-ben jött létre a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága irányításával. Első vezetőjeként koordinálta a Papp Imre

tanár úr által gyűjtött anyag átadását, leltározását, gondozását. Később maga is gyűjtött, kutatott, bővítette az adattári és a néprajzi anyagot. Csurgóról a Baranya Vármegyei Levéltárhoz került, ahonét 2007-ben ment nyugdíjba. Kutatásai közé tartozott Pécs és Baranya vármegye helytörténete, gazdaság-, politika- és társadalomtörténete a 18. századtól a 20. századig, valamint az 1956. évi forradalom és szabadságharc történései Pécsen és Baranya vármegyében. Nyugdíjazása után is aktív maradt, tanulmányokat írt és előadásokat tartott.

„A tudásvágy formálja az embert.”
(Patrick James Rothfuss)

8. nap: Nagyváthy János (1755-1819)
agrártudós

A Szorgalmatos Mezei-Gazda... c. agrártudományi munkája tette ismertté, amelynek hatására Gróf Festetics György 1792-ben Keszthelyre hívta, ahol teljhatalmú kormányzója lett a birtoknak. A keszthelyi Georgikon mellett a csurgói „első iskola” alapítása is az ő javaslatára történt. Korai nyugalmazása után Csurgón kapott telket, a gimnázium mai előparkjában – háza helyén, emléket állítva neki, Hadik Magda szobrászművész alkotása áll. Az iskola első inspektoraként szervezte az internátust (A fennmaradt emlékek szerint az ide kerülő Csokonaival nem ápolt jó viszonyt.), a diákok étkeztetését, valamint átdolgozta és kibővítette az iskolát érintő törvényeket. Haláláig alkotott, kertje minden csurgói és környékbeli gazdának mintául szolgált. Végző nyughelyére csak 1936-ban került,

a Csurgói Öregdiák Szövetség emeltette fölé a ma látható síremléket.

„Csak élni, élni emberek!
Időnk oly gyorsan elpereg,
egy perc csupán az élet...
de ez a perc lehet csodás
teremtő munka, alkotás,
amely megőriz téged.” (Várnai Zseni)

9. nap: Longauer Imre atya
(1905-1973) r. k. plébános, esperes

1928-ban szentelték pappá, s öt évvel később került Csurgóra. Csurgón ekkor már évek óta húzódott az újvárosi katolikus templom építésének megkezdése, a városvezetés különféle okokra hivatkozva mindig elhalasztotta az építkezést. Egy újságcikk szerint az atya a következő megbeszélésen nem fogadott el semmilyen kifogást, sőt, az aznap reggel felvett egy havi bérét ajánlotta fel „alapnak”. Határozottsága és elszántsága olyan nagy hatást tett a jelenlevőkre, hogy követték a példáját. Munkájának köszönhetően 1935-ben felszentelték a Jézus Szíve templomot.

„Hiszek az egy Istenben, a világegyetem teremtőjében. Hiszem, hogy gondviseléssel kormányozza a mindenséget. Hiszem, hogy imádatra méltó, hogy a legszívesebben vett szolgálat, amit adhatunk Neki, ha jót teszünk gyermekeivel.” (Benjamin Franklin)

10. nap: Raksányi Lajos (1895-1986)
festőművész, tanár

A nagyapja biztatására kezdett el komolyabban a festéssel foglalkozni. Iskoláit több helyen végezte, a legtöbb időt Csurgón töltötte a Református Gimnázium di-

ákjaként. ahová 1925-ben tért vissza, mint rajztanár. Megnősült, két leánya született – családja állandó ihletforrást jelentett a számára, sok képet festett róluk. Kevéske

fizetését portrék festésével egészítette ki; egy portrét a visszaemlékezések szerint egy tanóra alatt festett meg. Nyugdíjazása után is tanított, s nem hagyta abba a festést sem. A csurgóiak és egykori tanítványai szeretettel emlékeznek rá és mesélik el, mekkora élményt jelentett a számukra, ha az utcán festegető „Lajos bácsi” megengedte, hogy egy-egy ecsetvonással belefesthessenek a készülő képbe. Hagyatékának egy részét a Helytörténeti Gyűjtemény őrzi, állandó kiállítását gyakran keresik fel nosztalgiázni vágyó látogatóink.

„Hagyjuk a cécót. Festegessünk.
Rajzolgassunk. Szó nélkül. A bötü öl.”
(Raksányi Lajos)

11. nap: Witt Lászlóné (1936-2022)
gyűjteményvezető

A Honismereti Szakkör tagjaként a kezdetektől jelen volt Csurgó helytörténetének és néprajzáinak kutatásában. Az 1975-ben megnyíló Helytörténeti Gyűjteményben Rozs András mellett dolgozott, annak távozása után gyűjteménykezelőként, majd a vezetőjeként viselte gondját és gyarapította a múzeum állományát. Emellett honismereti táborokat, foglalkozásokat és bemutatókat szervezett a gyerekeknek; gyűjtőutakon ismerte meg Csurgó és a környékbeli települések múltját, történelmét, néprajzát, amelyeket aztán tanulmányokban, cikkekben, könyvben tett közzé. Az ő ideje alatt több ezer tárggyal gyarapodott a gyűjtemény, amelynek minden darabja arról az elhivatottságról

tesz tanúbizonyságot, amellyel „Kati néni” vigyázta Csurgó és környéke múltját.

„Ki itt született. Ki ide jöttél kinek célja élni. Hogy hogyan? Te tehetsz róla.

Te adhatsz értelmet jövődnek, és a múltat az elkövetkező nemzedéknek. Te kiléphetesz, Hogy többet adj. Tetteiddel bíztass, hogy a jövő még szebb legyen,

Ki utánad jön békében éljen.”
(Witt Lászlóné)

12. nap: Jankovics Imre (1885-1971)
népművész, duda

Berzencén született, ahol már kisgyermek korában megismerkedett a dudával és a dudakészítéssel. Tizenéves korában már jól játszott, később lakodalmakban, búcsúkon, multságokon néha több éjszakán keresztül zenélt. A visszaemlékezések szerint volt, hogy zenélés közben elaludt a

széken, de a duda akkor is szólt a kezében. Nyaranta szállókban zenélt, felesége énekelte – olyan nagy sikerük volt, hogy még Kodály Zoltán is vendégül látta Pesten. 1948-ban szerepet kapott a Liliomfiban. Családjával 1956-ban Csurgóra költözött, előtte évben megkapta a Népművészet Mestere címet. Dudáit maga készítette, egyet a Néprajzi Múzeum őriz, egyet pedig a csurgói Helytörténeti Gyűjtemény.

„A népzene (...) a természet tüneménye. (...) Ezek a dallamok a művészi tökéletesség megtestesítői. Példái annak, miként lehet legkisebb formában, legszerényebb eszközökkel valamilyen zenei gondolatot legtekintélyesebben kifejezni.” (Bartók Béla)

13. nap: Hadik Magda (1914-2004)
képzőművész

Férje, a Református Gimnázium tanáraként dolgozó Dr. Bódi Ferenc révén került Csurgóra, ahol későbbi hivatását is megtalálta. Macskájuk ugyanis beszorult a cserépkályhába, a szétbontott kályha összerakásakor találkozott először az agyaggal, mint formázható anyaggal. Később Budapestre költözve beiratkozott a főiskolára, de karrierje csak az 1970-es években indult be igazán. Csurgóra hazajárt, számos alkotása található meg a városban. A férje elvesztését követően kazettákra mondta élete történetét, s elosztotta hagyatékát két kedves városa – Makó és Csurgó – között, szobraikat ma is őrzi a két város múzeuma.

Egész életében őszinte hittel, irigylésre méltó energiával és tenni akarással dolgozott, a kazetták szalagjain megőrzött emlékei közül talán az egyik írja le legjobban, milyen fontos volt az ő és férje számára a város, a kultúra megőrzése: a II. világhá-

ború idején a Református Gimnáziumban elszállásolt katonák a könyvtár könyveivel gyűjtöttak be. Férjének nagy nehezen sikerült a ritkaságokat megmentenie, amelyeket aztán Magda ágya alatt őriztek.

„Nem véletlen, hogy megszülettél, hogy pont oda helyeztettél, ahol vagy.”
(Hadik Magda)

14. nap: Baksay Sándor (1832-1915)
református lelkész, író, műfordító

1839-ben kezdte meg tanulmányait a csurgói református gimnáziumban. A teológiát Kecskeméten végezte, és ott, valamint Kiskunhalason kezdett el tanítani. Kunszentmiklósról került református lelkésznek. 1904-től a Dunamelléki református egyházkerület püspöke volt egészen haláláig. Számos elbeszélése (Gyalogösvény, Szederindák, stb.), regénye (Dáma) jelent meg, de foglalkozott néprajzzal is. Műfordításai közül a legismertebb Homérosz Iliásza (a hexametereket a magyarhoz közelebb álló rímekben fordította). Egyik példaképének a gimnázium tanárát, Sarkady Károly alsóki lelkészét tekintette, csurgói emlékei pedig sokszor visszaköszönnak alkotásaiban. Csurgón a kultúrapártoló Baksay Sándor Alapítvány őrzi és ápolja az emléket.

„Ha valakit Pallasz ide most vezetne Szálló nyílak ellen pajzsával fedezve Hogy nagy bátorságban járhatná a mezőt Nem találna itt a munkában kivetőt.”
(Homérosz Iliászának részlete Baksay Sándor fordításában)

15. nap: Vörös József (1885-1971) cipésmester

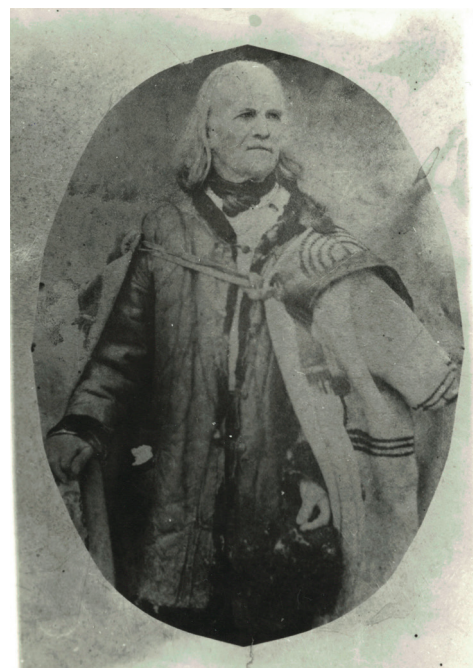
Barcson született, 1899-ben lett cipészinas, s az inasévek után Új-Gráca került. 1908-ban önállósította magát és Budapesten még felsőrészkesztő szakiskolai oklevelet szerzett. Munkájának minőségéről tanúskodik, hogy 1927-ben aranyérmet kapott az egyik munkájáért az ipari kiállításon. Budapestre költözött, ahol új állásban reménykedett. A cipőgyárba nem vették fel, így került Csurgóra. Bedolgozó lett Héjjas Károly üzletében, csak 1944-ben nyitott önálló cipész-és felsőrészkesztő üzletet a Petőfi téren. Az ipartestületben

vizsgáztató mester volt, az 1951-ben alakult csurgói KTSz cipőrészlegének pedig alapító tagja. Idős kora ellenére is folytatta a munkát, 1966-ban 50 éves kisiparos munkájáért díszoklevelet kapott. Négy évvel később, 1971-ben hunyt el. Műhelyét a családja ajánlotta fel a múzeumnak.

„A kemény munka és a kitartás jelenti az egyén boldogulásának kulcsát.” (Bear Grylls)

16. nap: Bódizs Mózes jobbágybíró

Az 1848-49-es szabadságharcot követően, 1856-ban megkezdtek a jobbágytelkek kimérését. A területek felosztása gyakran vita tárgyát képezte, ahogy haladtak a földmérők, egyre kisebbek lettek a telkek. Bódizs Mózes jobbágybíró ezen felháborodva egy társával együtt gyalog indult Bécsbe a császárhoz. Az anekdoták szerint nagy sikert aratott az udvarban, ahol fénykép is készült róla – ő az első csurgói, akiről fotó készült. Utóbbi két lánya vele együtt temette, csupán másolat maradt fenn róla. Panaszával annyit ért el, hogy kárpótlásul keskeny dűlővel egészítették ki az érintettek földjeit – ezután lemondott tisztségéről és saját gazdaságának irányításával foglalkozott egészen haláláig. Néhány tárgya a családban öröklődött tovább, nagy-

lelkű felajánlásuk révén ma a Helytörténeti Gyűjtemény őrzi őket.

„Ne fecsegj sokat az elveidről. Inkább cselekedj az elveid szerint.” (Epiktétosz)

Folytatása következik...

PETLÁNOVICS ESZTER

Felhasznált irodalom:

CSVHGY Adattára és Fotótára.

Télen is a szabadba!

FOTÓ: TRAVELKING.HU

A téli hidegben nem igazán vágyunk a kinti időtöltésre. Pedig télen is rendkívül fontos, hogy minél többet a szabadban tartózkodjunk. Attól még, hogy még hűvösebb, csípősebb idő, nem szabad lemondani a szabadtéri időtöltésről. Az a vélekedés, hogy a hideg időben könnyebben megbetegszünk, csak részben igaz. Megfelelő, réteges öltözködéssel, különösen a láb melegen tartásával, a télen is szükséges folyadékpótlással, valamint a folyamatos aktív mozgással nem kell

félünk a megfázástól.

Különösen javasolt a napfényes időben való kintlé, hiszen már az arc, a nyak és a kezek napfürdőztetése is sokat segít az immunerősítő D-vitamin raktárak feltöltésében.

A téli időszak alatti kevesebb mozgással, és a közelgő ünnepek alatti finomságok bőséges elfogyasztásával együttesen hamar felszaladhat pár kiló súlyfeleslegünk. Ennek megelőzésére vagy kompenzálására is nagyon hasznos a téli kintlé, hidegben ugyanis a test több kalóriát éget. Ilyenkor az anyagcsere sebessége gyorsabb lesz, és a szervezet fokozottabb mennyiségű energiát használ fel.

A közelgő téli szünet és az ünnepek közötti szabadságolás jó alkalmat adnak arra, hogy a családtagok egymással

is több aktív időt töltsenek. Így egy közös szabadtéri program a lelki-mentális egészségünkre is pozitív hatással lehet. Egymás közelsége mellett a mozgás, a friss levegő és a természetes fény is hozzájárul ahhoz, hogy jobb kedvünk legyen. A friss oxigén javítja az agyi vérkeringést, segíti a mentális egészség megőrzését, és a koncentrációt is.

Hova is menjünk a szabadba?

Csurgó és környéke számtalan szépséget rejtget télen is. A közeli Duna-Dráva Nemzeti Park területei, a Zákány-örtölasi Vasút-oldal tanösvénye, és az Örtölasi Dráva-ártér jól járható útvonalai mentén számtalan tájékoztató tábla segítségével ismerkedhetünk télen is az illír gyertyános-tölgyesek és bükkösök lomb nélkül is szépséges

világával, miközben gyönyörködhetünk a kissé távolabbi Látó-hegyről és a Szentmihály-hegyről elének táruló panorámban.

Az állatok világát kedvelő kisgyermekkel a kaszói vadspark is kiváló kiránduló cél lehet. A Baláta tó és a lombkorona tanösvény pedig a télen is aktív, itthon tetelő madarak és állatok világába is bepillantást adhat. Sőt, a kaszói kisvasútózas programjaival még a téli vadetetésnek is aktív részesei lehetünk.

Szóval attól még, hogy téli hideg van, nem kell lemondani a szabadtéri programoktól. Ha kellően és tudatosan felkészülünk a kinti időtöltésre, nagyon sok egészségügyi előnyre és számtalan jó élményre tehetünk szert.

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

130 éve hunyt el az iharosberényiek 42 évnyi szolgálatot adó lelkésze

Andorka János 1812-ben született Pusztamiskén, Veszprém vármegyében. Ágostai evangélikus lelkészként 42 évnyi iharosberényi hitszolgálat mellett még számtalan közéleti és hitéleti feladatot is ellátott.

1867-ben báró Eötvös József az akkor szervezett csurgói állami tanítóképzőbe igazgatótanácsi tagnak nevezte ki, mely tisztségét a képző 1869-es működésétől kezdődően 22 éven át, 1891-ig látta el. A kezdetekben ő maga végezte az intézetben az ágostai evangélikus növendékek hitoktatását is, melyhez Iharosberényből

lovaskocsival járt be Csurgóra.

Lelkészként aktív részese volt a slavóniai egyházak szervezésének és az egyházmegyei ügyek intézésének.

1876-ban a vallás- és közoktatási miniszter Andorka János ev. esperest Iharos, Iharosberény, Antalalu, Inke, Path, Miháld, Sand, Szentpéter, Bagola és Szentmiklós iskoláinak felügyelőjévé nevezte ki.

Andorka Jánost egész szolgálata alatt a hívek mélyeszes szeretete és tisztelete kísérte. Az általa vezetett korabeli egyházi anyakönyvek bejegyzései szerint a gyermekek ezreit keresztelte meg, és utolsó

útjukon hívek ezreit is búcsúztatta el.

Miután szeretett feleségét, Fejér Erzsébetet 1881-ben elvesztette, egészségi állapota folyamatos romlásnak indult.

A 130 éve, 1894. december 19-én bekövetkezett elhunytja után Andorka Jánost december 22-én az iharosberényi temetőben helyezték örök nyugalomra. Temetésén az egész környék, köztük Csurgó vezetői és lelkészei, egykori tanítványai is nagy számban vettek részt.

VARGÁNE HEGEDŰS MAGDOLNA

100 éve volt Csurgó történelmének legnagyobb kiállítása

A kiállításon műveit bemutató Sárközy Elemér festőművész egyik híres portré festménye

Az Országos Faluszövetség és a Csurgói Ipartestület együttes kiállításának megnyitására 1924. december 14-én került sor. A kiállítás megszervezése az 1924 júliusában a belgiumi Gentben megrendezett Szövetkezetek Nemzetközi Világkiállításához kapcsolódóan jött

létre. Célja, Európának az az első világháborút követő talpraállásának demonstrálása, és a helyi értékek, alkotások bemutatása volt.

Csurgón, a református gimnáziumban rendezett ipari, mezőgazdasági, oktatási, kulturális és cserkész kiállításra

Csurgóról és közvetlen térségéből egyaránt érkeztek a kisipar, gyáripár, malomipar, kereskedelem, mezőgazdaság, erdészet, vadászat, halászat, méhészet, kertészet, házimunka, iskolaügy, cserkész, művészet, iparművészet, szövetkezetek és az egészségügy köréből is mindazon nevezetességek, melyek bemutatták a térség fejlettségének kiváló értékeit és minőségi termékeit.

Csurgón az abban az időszakban üzemelő gyárak közül a bőrgyár, a fagyár, a botgyár, a tejgyár és a Schlesinger téglagyár is kiállította magas színvonalú termékeit.

A helyi kisiparosok termékei között nyergek, kékfestővasznak, pipák, töpörtyűprés, szánkók, fürdőkádak, játékkocsik, templomi oltár, estélyi ruhák, kalapok, csokoládék ép úgy helyet kaptak, mint a csodálatos komplett szobabútorok és cserépkályhák, kandallók is.

A vidéki kis- és kézműves iparosság körének termékeiből a nézelődők megcsodálhatták a kadarkútiak nyergeit, a gyékényesi iparosok lószerszámaikat, hentesárukat, kosaraikat és tintatartóikat, az iharosi cipészek topánkáit, a nagyatádiak kocsi-alját, és a szentai és udvarhelyi

malmok örleményeit is.

A művészetek termeiben ifj. Matolcsy Lajos, Danielisz Flóra, Fliegl Kálmán és a később híres festőművésszé lett Sárközy Elemér (kinek egyik festménye a Városházán napjainkban is látható) munkáit tekinthette meg az érdeklődő közönség.

A csurgói kiállításnak messzeszere földre terjedő híre és mellette számtalan dicsérete volt. A rendezvényt meglátogató magasrangú országos és megyei vezetők ámulattal és csodálattal nézték a Csurgó főként gazdasági és ipari erejét bemutató, a református gimnázium szinte minden termékét és parkját is lefoglaló kiállítást.

Tallian Andor, Somogy Vármegye alispánja a rendezvényt megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy Csurgó és környéke méltán lehet büszke az itt élők és dolgozók anyagi és szellemi értékeire és termékeire egyaránt. Kiemelte, hogy a kiállítás hű tükrö az annak fejlett ipari, mezőgazdasági és szellemi kultúrájának, mely a dolgozó dunántúli és köztük a csurgói nép körében is virágzik.

VARGÁNE HEGEDŰS MAGDOLNA

Halka Sándor: Karácsony előtt...

Ne mondjátok, hogy nincs derű,
Napsugár a télben:
Mecáfol a Jézust váró
Advent-napok fénye

Nincsen annyi ragyogása
Ezer kikeletnek,
Mint amennyi egy ádventi
Nyájas, szelid estnek...

Ne mondjátok, hogy nincs virág,
Költészet a télbe!
Mecáfol majd a szent titku
Karácsony estéje...

Virág hull majd – meglássátok,
Minden földi tájra,
Virágot szór mindenkire
Angyaloknak szárnya...

Ne mondjátok, hogy nincs édes
Álmodás a télbe:
Mecáfol a betlehem
Pásztorok éje...

Karácsonykor mindenkinek
Édes lesz az álma,
Mintha minden búbánata
Boldogságra válna

Ne mondjátok, hogy nincs derű,
Ragyogás a télbe:
Mecáfol a Betlehembe
Gyuló csillagfénye...

HALKA SÁNDOR
1884–1941.

Halka Sándor (1884-1941) 1902-ben érettségizett Csurgón. Később Erdősokonyán (ma Csokonyavisonta) református esperes-lelkészként teljesített szolgálatot.
Karácsony előtt... címmel írt verse megjelent a Csurgó című hetilap 1921. december 25, vasárnapi számában.

Hat gondolat

*

Akartam ma is, egy szebb csíkot kivágni
az idő és tér képzetéből; talán vágytam?
hogymint elváljon a tér,
a szignifikációjától.

*

Ölelj át mint vulkán a hegyet,
hogymint a szív udvarába legyek.
Hallgatom a ritmust, nincs egyedül...
Elcsendesedek, hogymint halljak.

*

Mikor annyira várjuk a világosságot,
megvilágosodást és nem jön, mert
nem vesszük észre hogymint benne vagyunk,
annyira sötétben gondolkodunk.

*

Nem tél a tél, hiányzik egy szín,
csak a hegyek hogymint simogatnak felleget!
De azért már olvadnak a gleccserek,
a tengerbe mennek, pedig nem mondta senki.

*

Eső esik, s nem hó pereg,
fehérsége csak emlék, mi itt rekedt
az emlékeimben, ropog a láb alatt.
Illata tiszta, szép, el nem múló pillanat.

*

Karácsony előtti idő, várom...
csengővé halkult a harang,
születés a szalma ágyon-
Felsírt az Élet, van remény!

Büki Imre

ÚJ GAZDASÁGPOLITIKA**MAGYARORSZÁG
MEG TUDJA
CSINÁLNI!****6. MUNKÁSHITEL FIATALOKNAK**

▼ Vannak, akik azt gondolják, hogy nincs szükség újabb hitelprogramra a fiatalok számára, a Diákhitel elegendő.

▲ A kormány álláspontja szerint a Diákhitelhez hasonlóan a munkát vállaló fiataloknak is nulla kamatozású hitelt kell adni. A munkáshitel segíti a fiatalok életkezdesét.

Mondja el a véleményét Ön is!

NEMZETI KONZULTÁCIÓ

Készült Magyarország Kormánya megbízásából.

